

Ouderbrief

december 2011 • 20e jaargang • no.2

Inhoud

- 1 Voorwoord
- 3 Sociaal portfolio
- 4 Actieve leerling
- 5 Het kerstgala
Cultureel Kerstcafé 2011
- 6 Beroepenavond 3 november
Studievoorzichting
- 7 Ik maak me sterk voor Afrika
- 8 Het HLZ gaat weer Münsteren!
Verrijkinglessen
- 9 Leerlingen van het HLZ kijken over
hun grenzen
- 10 Aanscherping exameneisen
- 11 Rapport Brugklas enquête
september-december 2010
- 14 Inspectie over de aanpak van het
verzuim en voortijdige
schoolverlaten
- 18 Galerie
- 19 Belangrijke data

Geachte ouder(s),

Traditioneel is de maand december de start van het goede doel. We kunnen melden dat we middelen hebben om door te gaan met het Zonneovensproject in Kenia. Daarnaast komt een actie om microkredieten te realiseren in Kenia of Kameroen. Op beide locaties zijn betrouwbare verbindingpersonen aanwezig.

Een belangrijke nevendoelstelling voor participeren binnen een project is hoe dan ook dat we ons weer eens heel goedbewust worden van onze verantwoordelijkheid er hier elke dag iets goeds van te maken, omdat een school en goed onderwijs helemaal niet zo vanzelfsprekend zijn als het lijkt. Deze week gaat www.schoolkompas.nl de lucht in. Dat is een initiatief van de gemeente Amsterdam, gericht op achtstegroepers om een hun passende school te kiezen.

Wat een passende school is, is vaak een kwestie van gevoel, waarbij een belangrijke vraag is of je in je nieuwe omgeving vrienden zult kunnen maken. Maar wat is goed onderwijs? Getallen zeggen iets, maar niet alles. Als de school vrijwel uitsluitend traint op examens zal dat zichtbaar zijn door een wat hogere score. Als een school inzet op bredere onderwijsdoelen, valt te verwachten dat de leerling groeit op zeer waardevolle terreinen die niet direct in een cijfer uit te drukken zijn. Het valt op dat onze leerlingen meer en meer zich door ons aangesproken voelen hun persoonlijke groei verder te ontwikkelen. Wij werken er allemaal aan om een van onze belangrijkste doelstellingen, de school als kleinschalige waardengemeenschap, in stand te houden en waar mogelijk verder te versterken. De activiteiten voor de medemens, hebben we ook deze cursus voor onze leerlingen gestructureerd bijeengebracht in het sociaal portfolio. Er zijn activiteiten die je moet doen, zoals de maatschappelijke stage in v4 en h3. Er zijn ook activiteiten die je kunt doen, om je portfolio te completeren. U leest hierover meer in deze ouderbrief.

Ieder jaar vragen we de ouders van de brugklassen om welke redenen zij en hun kind kozen voor het HLZ. We doen dat via een open motivatie formulier dat we uitdelen op de ouderavond. De categorieën zijn dus niet op de voorhand aangegeven. Het meest worden genoemd de sfeer en veiligheid op school. Ook reputatie, kwaliteit, kleine school en het feit dat reeds een broertje of

Deze foto's zijn gemaakt tijdens het *Cultureel Kerstcafé 2010*.

zusje op school zitten, worden veelvuldig genoemd. We zijn er dan ook trots op het aspect veiligheid met een zeer hoge score terug te vinden in het *Schoolkompas*.

Ook dit jaar doen we een beroep op de ouders om actief bij te dragen aan het leren van onze kinderen. Dat kan zijn voor het geven van een gastles, meehelpen bij een excursie, in de media-theek en/of voor het leveren van een stageplaats. Begin juli gaan alle leerlingen van v4 en h3 op *maatschappelijke stage*. Het is de bedoeling dat zij een week lang meedraaien in de maatschappelijke zorg en dienstverlening om het sociaal-maatschappelijk (in)zicht te verbreden en te verdiepen. Aan u de vraag of u een dergelijke stageplaats ter beschikking kunt stellen.

Het mailadres is: stage@hlz.nl.

De donkere dagen voor Kerst lichten we graag samen met de ouders van de brugklassen op tijdens ons kerstprogramma op 20 en 21 december. Ook dit jaar volgen we onze traditie geld in te zamelen voor het voor het goede doel dat hierboven omschreven staat. Voor de examenleerlingen is het de laatste Kerst aan het HLZ – daarvan gaan we uit. Op 22 december is er voor hen een gemeenschappelijke maaltijd, daarna kerstgala. Op vrijdag 23 december is de kerstwijding in de aula. Het is de bedoeling dat iedereen aanwezig is. Na afloop daarvan zijn er in de kantine kerstbrood en chocolademelk.

De economische luwte door het besef herleven dat je je best moet doen om je doel te bereiken. Dat besef samen met de feitelijkheid van de verzwarende van de slaag- en zakregeling voor het eindexamen in de komende jaren vormt zeker ook de aanleiding tot de heilwens: we gaan er weer iets moois en goeds van te maken het komend jaar. 2012 is inmiddels uitgeroepen tot het Jaar van de grote omwenteling. Als het gaat om een mentaliteitsverandering, prima. Er is genoeg te doen, zeker nu maatschappelijk waardevolle, sociale taken financieel onder druk staan. Volgens de Mayakalender vergaat de wereld in 2012.

Ervan uitgaande dat de Mayaberekening dit keer onjuist is, wens ik u allen alvast een goede Kerst en toch maar een zeer voorspoedig 2012,

namens het HLZ,

drs. R.M.A. Camphuijsen, rector

SOCIAAL PORTFOLIO

Je havo of vwo diploma op zak hebben is mooi, maar in een sollicitatiegesprek zegt dat lang niet alles. Toekomstige werkgevers zijn ook heel benieuwd naar wat je extra gedaan hebt op school. Ook vanuit de politiek wordt gestimuleerd om breder te kijken dan alleen je eigen kleine wereldje. Actief of verantwoordelijk burgerschap zijn woorden die nauw gekoppeld zijn aan de maatschappelijke stage. Volgend jaar is het voor alle scholen verplicht om een maatschappelijke stage te organiseren op school.

Het HLZ is al jaren actief op dit terrein. We geloven dat het goed is om jongeren te stimuleren zich in te zetten voor goede doelen ver weg, activiteiten in de buurt en sociale betrokkenheid op school. In vwo 4 is er ruimte voor 30 uur maatschappelijke stage, ook in havo 3 is bij ons op school dit jaar de maatschappelijke stage van start gegaan. – In havo 4 vindt al een stageweek in het bedrijfsleven en de week studiereis. Ook in de andere leerjaren bouwen onze leerlingen de gelegenheid aan hun zogenaamd sociaal portfolio. Hierin wordt door de mentor bijgehouden welke extra activiteiten een leerling binnen of buiten school ontplooid heeft. Er kan hier worden gedacht aan heel uiteenlopende activiteiten als bijvoorbeeld: het coachen van de brugklassers, inzet voor het cultureel kerstcafé, acties ontwikkelen voor het goede doel, maar ook buiten schooltijd: bezoeken van bejaarden, helpen op een kinderboerderij, enzovoorts.

We beginnen in de brugklassen, maar ook ouderejaars krijgen de gelegenheid hun sociaal portfolio aan te vullen. Er zijn onderdelen verplicht, de maatschappelijke stage, en er zijn vrijwillige onderdelen. Aan het einde van de schoolcarrière wordt op een officieel document vermeld welke activiteiten uitgevoerd zijn. De inspirerendste en opvallendste bijdragen voor de medemens ontvangen een onderscheiding.

drs. R.M.A. Camphuijsen, rector

Actief meedoen bij het cultureel Kerstcafé is één van de vele mogelijkheden om een aantekening te verwerven in je sociaal portfolio.

ACTIEVE LEERLING

Beste ouders,

Graag wil ik mezelf voorstellen. Ik ben Zoë Beesemer en ik zit momenteel in mijn eindexamenjaar VWO. Sinds twee jaar ben ik actief in de overkoepelende schoolorganen op het HLZ. Ik doe dit met veel plezier en inspanning. Ik ben begonnen in het POLS-overleg in de 2de klas. Het POLS is een klein orgaan waarin per jaarlaag gecommuniceerd wordt met vertegenwoordigers van de leerlingen en de afdelingsleider, die de van de leerlingen verkregen informatie doorspeelt naar de leraren. Door dit orgaan worden veel onderlinge problemen opgelost en wordt er vooral veel over het reilen en zeilen van de desbetreffende jaarlaag gesproken. Deze vergadering is eens per periode.

Verder zit ik in de leerlingenraad. De leerlingenraad is een groter en algemener orgaan waarbij bijna weer alle vertegenwoordigers vanuit de pols zich beschikbaar hebben gesteld om vrijwillig hieraan mee te doen. De leerlingenraad kent een vast schema, waarbij meerdere punten elke keer worden herhaald. Soms zijn er punten die voor meer commotie zorgen zoals het eerder laten stoppen van schoolfeesten, de te-laat regel die zou moeten versoepelen, enzovoorts. Meneer Uilhoorn, onze conrector, is de voorzitter van de leerlingenraad en notuleert (bijna) alles wat de leerlingen naar voren brengen. De leerlingen die in de leerlingenraad zitten zijn altijd erg betrokken in de vergadering en meestal is er niet eens genoeg aan de anderhalf uur tijd die er voor uit getrokken wordt.

Als laatste orgaan zit ik in de medezeggenschapsraad van onze school. Hiervoor ben ik begin vorig jaar gevraagd. Dit is het belangrijkste en kleinste orgaan maar waarbij alle partijen op school vertegenwoordigd zijn. Er zijn twee docenten, twee ouders, twee directieleden (Mr. Camphuijsen en Mr. Uilhoorn) en twee leerlingen aanwezig. Vijf keer per jaar komen wij bijeen na schooltijd om te vergaderen over de meest cruciale onderwerpen die de hele school betreffen. Soms gaat het er flink aan toe, omdat alle partijen hun eigen ideeën en belangen willen behartigen. Dit leidt tot een altijd interessante vergadering waarbij punten van tevoren worden ingebracht die onder het genot van een hergo-broodje en een kop thee worden besproken. De punten die op de agenda staan worden bijna altijd goed of afgekeurd. Daarom is dit orgaan zo belangrijk, de onderwerpen worden echt behandeld en er wordt een definitieve beslissing over gemaakt.

Ik ben zeer actief in het bestuur op school en beleef er veel plezier aan. Ik hoop dat er veel leerlingen zijn die in de toekomst zich beschikbaar stellen voor alle organen omdat dit erg belangrijk is voor onze school en natuurlijk voor de leerlingen, waar ik uiteraard voor sta!

Met vriendelijke groeten,

Zoë Beesemer, leerling uit V6A

KERSTGALA

De kerstdagen zijn weer in zicht, dit betekent gala's, diners en gezelligheid. Ook op het Hervormd Lyceum Zuid vindt er zoals elk jaar natuurlijk weer een kerstgala plaats voor alle eindexamens -leerlingen. Dit jaar is dat op donderdag 22 december. De feestcommissie, die alle andere schoolfeesten het jaar door ook organiseert, zal het kerstgala ook gaan regelen. DJ's, een fotograaf, catering, beveiliging en meer zullen dus allemaal gebeld moeten worden en alles wordt mooi aangekleed voor de grote avond. Wij als feestcommissie hebben er in ieder geval al erg veel zin in om er weer een top avond van te maken.

Dit jaar bestaat de commissie uit, Lisa Ruseler, Hinne Vos, Bodil van Boven, Lotte Roest, Mira Koenders, Pieter de Kanter, Mark Groenteman en Bas van Heeswijk.

Bas van Heeswijk, voorzitter feestcommissie

CULTUREEL KERSTCAFÉ 2011

Op dinsdag 20 december en woensdag 21 december zullen de brugklassers u een wervelend, feestelijk, inspirerend en ontroerend zang- en dansspektakel voortoveren in de aula die voor deze gelegenheid prachtig zal zijn versierd. Het zindert reeds in de gangen van het HLZ. De kinderen hebben er echt zin in en er wordt keihard gerepeteerd.

We doen allemaal onze mooiste kleren aan en het is de bedoeling dat elke brugklasleerling een bijdrage levert aan het feestelijk koud buffet, dat in de pauze plaatsvindt.

Het Cultureel Kerstcafé is een oude traditie op het HLZ en wordt door velen gezien als de mooiste avond van het schooljaar. De kaartverkoop begint op 6 december. Wees op tijd met reserveren. De opbrengst van de kaartverkoop en het koud buffet gaat naar onderwijsprojecten in Kenia. Op de avonden zelf wordt u hierover verder geïnformeerd.

Gun uzelf een ontspannen en vrolijke aanloop naar de kersvakantie. Wij heten u van harte welkom.

Namens alle deelnemers aan het CKC 2011,

De heer Eric Veeger, docent muziek

Deze foto's zijn gemaakt tijdens het Cultureel Kerstcafé 2010.

Loopbaanoriëntatie

BEROEPENAVOND 3 NOVEMBER

Op donderdagavond 3 november kwamen ruim 100 leerlingen uit de bovenbouw naar de beroepenavond op school. Drieëntwintig ouders, oud-leerlingen en anderen gaven die avond informatie over hun beroep aan geïnteresseerde leerlingen. Vertegenwoordigd waren o.a. de beroepen advocaat, anesthesist, architect, evenementenorganisator, grafisch ontwerper, rechter, ondernemer, scheepsbouwkundig ingenieur, televisie journalist, verpleegkundige etc.

De psycholoog/pedagoog was door ziekte verhinderd en de edelsmid kon thuisblijven vanwege gebrek aan belangstelling. Gelukkig wil hij volgend jaar weer op de lijst met beroepen staan. Volgend jaar zal de beroepenavond eerder plaatsvinden. Hopelijk lukt het dan om voor de herfstvakantie de avond te organiseren.

Leerlingen hebben de beroepenavond zeer gewaardeerd en ook voorlichters waren enthousiast. Het weerzien van oud-leerlingen met elkaar en hun oude school was hartverwarmend.

De oudercommissie vraagt elk cursusjaar aan de ouders welk beroep zij uitoefenen en of ze bereid zijn er iets over te vertellen tijdens de beroepenavond. Geef uw beroep door aan de decanen en dan zetten we dat volgend jaar op de beroepenlijst.

De heer drs. Anton Kannevorff, decaan HLZ, akanneworff@hlz.nl
Mevrouw Hetty van Weerdenburg, decaan HLZ, hvweerdenburg@hlz.nl

STUDIEVOORLICHTING OP 15 EN 16 NOVEMBER

Leerlingen van 4 en 5 havo en van 5 en 6vwo bezochten, met één van hun ouders, de regionale studievoorlichting in het gebouw van In-Holland te Diemen.

Allerlei opleidingen stuurden hun professionele voorlichters, samen met studenten, om scholieren studievoorlichting te geven. Helaas kwamen de voorlichters van geneeskunde niet opdagen en lieten ze de kinderen en meegekomen ouders in de kou staan. Op dinsdag 15 november was de NT/NG avond en op woensdag 16 november was er voorlichting voor de EM en CM profielen. De decanen waren op 15 en 16 november aanwezig bij de ingang van In-Holland om onze leerlingen en de begeleidende ouder te ontvangen. Dat werd zeer gewaardeerd.

De heer drs. Anton Kannevorff, decaan HLZ, akanneworff@hlz.nl
Mevrouw Hetty van Weerdenburg, decaan HLZ, hvweerdenburg@hlz.nl

De sloppenwijk in Kibera.

Afgelopen jaar zetten de leerlingen zich op allerlei manieren in voor het goede doel; triatlon, spijkerbroekhangen, zingen tijdens het Cultureel Kerstcafé 2010.

IK MAAK ME STERK VOOR AFRIKA

We zijn in de fitnessruimte boven de gymzaal. Leerlingen uit de brugklas en de derde zijn in sportieve kleding gestoken. Zelfgemaakte sieraden liggen klaar. Een trommel met muffins staat geopend naast de halters. Een leerling met een sjaaltje van Ethiopië zit op de hometrainer terwijl om hem heen andere leerlingen op de lopende band en de crosstrainer aan het sporten zijn.

De cameraploeg komt binnen. We vertellen voor de camera wat we aan het doen zijn. De opnames zullen gebruikt worden voor het promotiefilmpje voor de nieuwe brugklassers. De leerlingen worden geïnterviewd over hun betrokkenheid bij het goede

doel. 'Wij gaan zingen op het Cultureel Kerstcafé.' 'Ik maak muffins om te verkopen voor Afrika.'

Wanneer gevraagd wordt of de muffinbakker denkt dat hij iets kan veranderen in Afrika met zijn muffins antwoordt hij heel eerlijk: 'Nee, met die paar muffins niet, maar als we allemaal wat doen, kunnen we samen wel wat betekenen!'

'Door de acties op het HLZ is me veel duidelijker geworden dat veel kinderen in de rest van de wereld het veel zwaarder hebben dan wij!'

De jongen op de hometrainer vertelt voor de camera dat hij vorig jaar met de triatlon voor Ethiopië heeft meegedaan. Leuk om mee te doen en het leverde nog sponsorgeld op ook!

De twee meiden met de sieraden deden ook mee met de triatlon en gaan dit jaar sieraden verkopen waarbij de opbrengst voor het goede doel is.

'Ik realiseer me door de acties op school dat veel kinderen in deze wereld het veel zwaarder hebben dan wij.'

Terwijl ze op de lopende band rent, zegt een brugklasser in de camera: 'Ongelooflijk dat veel kinderen in Afrika meer dan een uur door de wildernis moeten lopen om bij hun school te komen!'

Het doet me goed als coördinator van het goede doel om te zien hoe gemotiveerd de jongeren zijn om iets te doen voor leeftijdsgenoten aan de andere kant van de wereld door zich op hun eigen manier in te zetten. Op het HLZ vinden we het belangrijk dat we ook naar de rest van de wereld kijken en in actie komen om te zorgen dat kinderen uit arme gezinnen naar school kunnen en aan hun toekomst kunnen werken. Ik ben benieuwd wat voor acties er dit jaar allemaal opgezet gaan worden!

De heer drs. Marco Dorstijn, coördinator van de goede doelen

HET HLZ GAAT WEER MÜNSTEREN!

De blaadjes zijn gevallen, de Sint is in het land en dus staat de uitwisseling met het Schiller Gymnasium in Münster weer voor de deur. Van woensdag 30 november t/m vrijdag 2 december zullen een aantal leerlingen uit V4 en V5 met Duits in hun pakket de stad Münster in Nordrhein-Westfalen gaan verkennen. Zij worden zoals altijd ondergebracht bij Duitse gastgezinnen van de leerlingen met Nederlands in het pakket. Na aankomst zal de eerste kennismaking plaatsvinden met de gastgevers en de stad. Er zullen lessen op school gevolgd worden om een indruk te krijgen van het schoolse leven bij onze oosterburen. Daarnaast is er genoeg tijd om met de gastgevers op stap te gaan en elkaar goed te leren kennen. Ook dit jaar zijn we weer keurig op tijd voor de kerstmarkt en de gezelligheid van glühwein en gebrande amandelen. Het belooft dus een prachtige en boeiende uitwisseling te worden!

Mevrouw drs. Caroline Bitter, docent Duits

VERRIJKINGSLESSEN

Mijn verrijkingsles

Mijn verrijkingsles is film. Ik heb als docent meneer Klik. Hij is ook biologie docent maar geeft ook de verrijkingsles film. Het is een heel leuke verrijkingsles, omdat je eerst filmtechnieken gaat bekijken en daarna echt zelf aan de slag gaat. Ik heb met mijn groepje al in de school gefilmd. Het is ook een leuke les, omdat het ontspannend is en je leert er ook veel van. Als je klaar bent, wordt je filmpje opgestuurd naar een festival. Als je wint heb je kans om naar Griekenland te gaan. De verrijkingslessen zijn in periodes van zes weken, ik heb gekozen voor: film (die doe ik nu), mindfulness (om rustig van te worden), bio (je gaat onderzoeken en zoeken) en wiskunde (je gaat in de school dingen tellen zoals hoeveel traptreden er zijn). Ik hoop dat de rest van de verrijkingslessen ook zo leuk zijn als film!

Serge Amain, 1D

Mindfulness

Ik doe de verrijkingsles Mindfulness. Bij deze cursus leer je je goed ontspannen. Je gaat anders over dingen denken. Je wordt rustig. Dit helpt bij het huiswerk maken, je doet de computer niet meer zo snel aan. Je blijft met je gedachten bij het huiswerk en niet ergens anders. Je gaat oefeningen doen, zoals de zitmeditatie, bodyscan en de ademfocus. Ik heb voor deze cursus gekozen, omdat mijn moeder zei dat het leuk was en omdat ik dacht dat ik rustiger werd. Kortom dit is een super verrijkingsles!

Jermo Kraan, 1D

LEERLINGEN VAN HET HERVORMD LYCEUM ZUID

KIJKEN OVER HUN GRENZEN

Alle vwo 4 klassen van het Hervormd Lyceum Zuid te Amsterdam nemen van 23 t/m 26 april deel aan het *Cross Your Borders* project. Tijdens het vierdaagse project staat ontwikkelingsproblematiek centraal. Een team van enthousiaste jongeren voert het project uit.

Het project start met een indrukwekkende presentatie waarin de leerlingen kennismaken met thema's als kindslavernij en medicijntekort. Vervolgens onderzoeken de leerlingen in groepjes de ontwikkelingsproblemen van een bepaald land. Ze gaan met elkaar in discussie over welk probleem zij het onrechtvaardigste vinden. Uiteindelijk verwerken ze hun bevindingen in een creatieve presentatie. Dat resulteert bijvoorbeeld in een poppenkast over de schuldenproblematiek van Peru of in een rap over kinderarbeid in Burkina Faso. Tussendoor nemen de leerlingen deel aan interculturele workshops. Op dag drie volgen leerlingen een interactief klassikaal programma over de oplossingen voor ontwikkelingsproblemen. Dit programma schenkt ruim aandacht aan mogelijkheden die jongeren hebben om zelf iets te doen voor een betere wereld. Tenslotte is er een feestelijke afsluiting in de aula met een prijsuitreiking voor de beste groepen.

Op dag vier komen de leerlingen in actie voor een betere wereld. Ze runnen in groepen van 2-5 personen een eigen bedrijfje. Ze ontvangen een microkrediet van 5 euro per persoon. Met deze kleine lening kunnen ze de benodigdheden kopen om een product te maken en verkopen of een

dienst te leveren. Ze kunnen er bijvoorbeeld ingrediënten van kopen, koekjes bakken en deze verkopen in het winkelcentrum. De winst van de bedrijfjes gaat naar een goed doel in Afrika.

Cross Your Borders stelt zich ten doel middelbare scholieren bewust te maken van armoede en onrecht in de wereld. Belangrijk hiervoor zijn de jongeren van *Cross Your Borders* die hun eigen enthousiasme voor het thema overbrengen op de scholieren. *Cross Your Borders* daagt leerlingen uit om zelf op onderzoek te gaan, een eigen mening te vormen en deze op een overtuigende manier te communiceren. Zo ontstaat er betrokkenheid bij de problematiek.

Het project brengt vernieuwend, innovatief onderwijs. Tijdens de vier projectdagen oefenen de leerlingen vaardigheden die belangrijk zijn voor hun schoolloopbaan. Voorbeelden hiervan zijn het analyseren van complexe problemen, het samenwerken in groepen, presenteren voor de klas en ondernemerschap. *Cross Your Borders* is een vakoverstijgend project waarin veel verschillende onderwerpen aan bod komen: van ontbossing tot corruptie en van vrouwenrechten tot internationale handel.

Het *Cross Your Borders* project is in 2004 opgezet door een groep jongeren die zich betrokken voelt bij armoede en mondiaal onrecht. Sindsdien is het initiatief sterk gegroeid en nemen jaarlijks ongeveer 8000 scholieren van 3, 4 havo en 3, 4, 5 vwo deel aan het project.

Kijk voor meer informatie op www.crossyourborders.nl

Mevrouw drs. L. Koning, afdelingsleider vwo 3 en 4

AANSCHERPING EXAMENEISEN

De komende jaren wordt er een belangrijk aantal wijzigingen op het gebied van de eindexamens doorgevoerd waarmee uw kind in de nabije of wat verdere toekomst zal worden geconfronteerd. In dit artikel worden deze maatregelen voor u op een rij gezet die als gezamenlijk doel hebben, de kennis en vaardigheden van de leerlingen te versterken. In de praktijk komt dit neer op een verzwaring van de slaag- en zakregeling.

Maatregelen die op de korte termijn gelden*Aanscherping huidig cursusjaar 2011 – 2012*

Leerlingen die dit schooljaar hun opleiding met het eindexamen afronden, moeten voldoen aan de eis dat de cijfers voor het centraal examen gemiddeld voldoende zijn.

Dit betekent dat het onafgeronde gemiddelde van de centraal examencijfers ten minste een 5,50 moet zijn. Let op: een gemiddelde van 5,49 komt neer op een onvoldoende (twee keer afronden is bij vakken die ook een centraal eindexamen kennen, niet toegestaan).

Aanscherping cursusjaar 2012 – 2013

Daarnaast komt een verdere aanscherping in het volgende cursusjaar 2012-2013. In dat jaar gaat aanvullend gelden dat leerlingen in het HAVO en VWO niet meer dan (afgerond) één vijf binnen de eindcijfers (het gemiddelde van het schoolexamen en het centraal examen) van de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde mogen halen. (“kernvakkenregel”)

Maatregelen die op de middellange termijn gelden*Cursusjaar 2013 – 2014*

- Het eindexamen Nederlands (school- én centrale examens) wordt afgestemd op de referentieniveaus Nederlandse taal. De syllabi en handreikingen die richtinggevend zijn bij de invulling en toetsing van het examenprogramma zullen derhalve worden aangepast. Op een later tijdstip zal hierover nadere informatie verschijnen.

- De rekentoets. De invoering van de rekentoets als onderdeel van het eindexamen moet de basale rekenkennis borgen. Deze toets, die centraal wordt ontwikkeld en digitaal zal worden afgenomen, wordt op het HLZ in drie stappen onderdeel van de slaag- en zakregeling:

1. in het voorjaar van 2012 doen de huidige leerlingen van 5H en 6V mee aan een pilot. Het cijfer hiervoor telt nog niet mee in de slaag- en zakregeling.
2. in 2013-2014 en 2014-2015 moeten de leerlingen van 5H en 6V tenminste een vijf scoren op de rekentoets.
3. vanaf het schooljaar 2015-2016 wordt de rekentoets onderdeel van de zgn. kernvakkenregel: de leerlingen mogen dan niet meer dan één vijf voor Nederlands, Engels, wiskunde en de rekentoets halen. Leerlingen zonder wiskunde (alleen mogelijk binnen het CM-profiel op het HAVO) mogen slechts één vijf hebben voor Nederlands, Engels en de rekentoets.

De leerlingen leggen deze rekentoets af in het laatste jaar en mogen deze toets één keer herkansen, waarbij zij hun herkansingsrecht bij het centraal examen behouden. De herkansing voor de rekentoets is dus aanvullend op die van het centraal examen.

De aanscherping van de bovengenoemde exameneisen geldt voor alle leerlingen, d.w.z. dat er geen uitzonderingen gemaakt mogen worden voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie.

De heer drs. M.K. Achterberg, examensecretaris en de heer drs. R.M.A. Camphuijsen, rector

Hervormd Lyceum Zuid kwaliteitscholen

Op onze school zijn er diverse insteken die tot doel hebben de kwaliteit van het onderwijs-leerproces, de veiligheid voor een ieder binnen en buiten de klas in stand te houden.

Zo is er een actieve leerlingenraad, waarin volgens een vaste reeks agendapunten de gang van zaken op school aan de orde komt. Verder bestaat het POLS overleg. POLS staat voor periodiek overleg leerlingen – schoolleiding. Ook in de medezeggenschapsraad zijn de plaatsen van de leerlingenvertegenwoordigers gelukkig aan onze school nooit onvervuld.

Eens per jaar zijn er oudertevredenheidsenquêtes en leerlingtevredenheidsenquêtes. We onderscheiden enquêtes van het examenjaar, van het derde leerjaar en van het eerste leerjaar. Onderstaand treft men een voorbeeld aan van de bevindingen van onze brugklassers.

De schoolcijfers zijn afgezet tegenover het landelijk gemiddelde.

Leerlingtevredenheid Brugklassen

Gekozen benchmark: school t.o.v. het gemiddelde van alle scholen

Deze rapportage is een samenvatting van de resultaten uit Kwaliteitscholen.nl.

Periode	schooljaar 2010-2011	
Aantal scholen	106	
Aantal respondenten totaal	14165	
Aantal respondenten HLZ	165	

Periode	schooljaar 2010-2011	
Domein	Res.	Bm.
Schoolkeuze	8.08	8.16
Brugklas	7.11	6.94
Mentor	8.31	8.00
Activiteiten	7.43	7.32
Activerende didactiek	5.59	5.94
Gebouw	7.38	7.12
Huiswerk	6.00	6.34
Klas	6.50	6.54
Leraren	6.71	6.78
Organisatie	7.13	6.70
Resultaten	6.32	6.66
Veiligheid	9.06	8.85
Leerlingtevredenheid totaal	7.26	7.21

Res. = Resultaten Bm. = Benchmark

Rapportcijfer

Onze leerlingen geven de school het rapportcijfer acht.

8.00 (Benchmark.: 7.87)

Aan het eind van de brugklas 2010-2011 gaf 74.4% van de leerlingen de school een (ruime) voldoende, dat was iets meer dan in de benchmark: 71.4%.

Brugklas (zeer) eens

Ik heb geen spijt van mijn schoolkeuze
Ik vond de introductie van de brugklassen erg leuk
Ik vind de overgang van de basisschool naar deze school erg groot
Ik denk dat ik op het goede niveau ben ingestroomd en op de juiste school zit
De meeste leerlingen uit hogere klassen zijn aardig tegen de brugklassers

HLZ	Benchmark
78%	78%
80%	68%
21%	32%
83%	82%
66%	43%

Veiligheid

De algemene score is dat 93% van de leerlingen zich veilig voelt op school. 1% van de leerlingen vindt van niet. Hiermee scoort het HLZ significant beter dan de benchmark (resp. 86% en 2%).

Gegeven onze zorg en aandacht voor veiligheid in en om school hebben we deze cijfers verder uitgewerkt.

(zeer) eens	HLZ	Benchmark
Bedreigd	2%	2%
Gepest	5%	6%
Bestolen	3%	5%
Spullen beschadigd	7%	6%
Gediscrimineerd	3%	4%

Mentor

De tevredenheid over de mentor is ruim in orde en in relatie tot de benchmark beduidend hoger.

92% van de leerlingen heeft veel vertrouwen in hun mentor (benchmark: 85%); 2% niet (benchmark 4%).

76% van de leerlingen vindt dat ze genoeg contact hebben met de mentor (benchmark: 78%); 6% vindt van niet (benchmark: 5%).

Volgens 88% van de leerlingen houdt de mentor zich goed aan de afspraken (benchmark: 85%); volgens 2% niet (benchmark: 4%).

Klas

Er zijn zeven stellingen die het kengetal bepalen, verdeeld over drie thema's. Het valt op dat onze school op twee van de drie items scoort het HLZ hoger dan de benchmark. Op het item "leerlingen over en in de school" scoort het HLZ conform de benchmark.

- ✓ Leerlingen onderling: 88% van de leerlingen heeft een gezellige klas (benchmark: 85%) en 89% kan met de meeste klasgenoten goed opschieten (benchmark: 86%). Er wordt weinig ruzie gemaakt in de klas, vindt 64% (benchmark: 62%).
- ✓ Leerlingen over en in de school: volgens 21% van de leerlingen wordt er in de klas vaak gemopperd over school (benchmark: 15%). 17% van de leerlingen vindt dat de les regelmatig door drukke leerlingen wordt verstoord (benchmark: 19%).
- ✓ Omgang met spullen: "Mijn klasgenoten zijn voorzichtig met de spullen van een ander" en "Mijn klasgenoten zorgen ervoor dat de klas en de school netjes blijven" – ja, zegt respectievelijk 30% (benchmark: 36%) en 28% (benchmark: 32%) van de leerlingen.

Voor onze aanpak verwijzen wij u naar www.hlz.nl onder de knop "Informatie" bij algemene informatie: Schoolregels (afspraken en reglementen, blz. 60 e.v.).

Resultaten

Er zijn drie stellingen die het kental bepalen:

73% van de leerlingen is tevreden over hun cijfers; 10% niet. In de benchmark is dat respectievelijk 71% en 7%. 22% is regelmatig bang dat ze een onvoldoende halen voor een repetitie of toets (benchmark: 35%) en 61% heeft moeite om de opdrachten in de les bij op tijd af te krijgen (benchmark: 60%).

Huiswerk

Er zijn twee thema's die het kengetal bepalen:

- ✓ Schoolextern: 61% van de leerlingen heeft er thuis regelmatig moeite mee om het huiswerk te maken (benchmark: 63%) en 75% heeft er regelmatig moeite mee om het huiswerk op tijd af te krijgen (benchmark: 70%).
- ✓ Schoolintern: volgens 34% van de leerlingen schenkt de leraar in de les aandacht aan hoe je het huiswerk moet maken (benchmark: 50%); 15% vindt dat bij het opgeven van huiswerk, repetities, overhoringen de leerkracht rekening houdt met de hoeveelheid huiswerk voor andere vakken (benchmark: 23%).

Op dit domein is dieper onderzoek gedaan. Hiervoor verwijzen wij u naar www.hlz.nl onder de knop "Kwaliteits-oordelen": enquête evaluatie huiswerk. Voor onze aanpak verwijzen wij u naar www.hlz.nl onder de knop "Leerlingen" bij huiswerkbeleid en "Ouders" bij ouderbrieven: Ouderbrief 1 09-10 (blz. 7 & 8: afspraken huiswerk HLZ).

Leraren

Er zijn de volgende thema's:

- ✓ Organisatie: 22% van de leerlingen vindt dat de regels bij elke leraar anders zijn (benchmark: 11%). 68% is het ermee eens dat leraren letten op hun eigen taalgebruik en op dat van leerlingen (benchmark: 67%).
- ✓ Contact met de leerling: 33% krijgt regelmatig complimenten van leraren (benchmark: 39%) en 60% van de leerlingen heeft een goed contact met de meeste leraren (benchmark: 66%). We hebben regelmatig discussies met leraren over het huiswerk en over cijfers, zegt resp. 5% en 9% van de leerlingen (benchmark: resp. 6% en 6%).
- ✓ Lesgeven: 74% van de leerlingen vindt dat de meeste leraren goed lesgeven (benchmark: 75%). 68% van de leerlingen vindt dat ze bij de leraar terecht kunnen als ze iets niet snappen (benchmark: 79%).

Activiteiten

In dit schema kunt u zien of er voldoende activiteiten worden georganiseerd, of deze leuk zijn en of de leerlingen er ook aan deelnemen.

Activiteiten	HLZ	Benchmark
Voldoende	64%	63%
Leuk	80%	74%
Participatie	69%	68%

Gebouw

Er zijn drie stellingen die het kengetal bepalen:

- ✓ 63% vindt dat we een schone school hebben (benchmark: 52%)
- ✓ 81% vindt dat het gebouw goed is ingericht voor lessen en activiteiten (benchmark: 80%)
- ✓ 66% vindt de kantine (De Biels) ruim en gezellig (benchmark: 64%)

Organisatie

Er zijn drie thema's die het kengetal bepalen:

- ✓ Klachten: volgens 66% van de leerlingen wordt er serieus naar klachten geluisterd (benchmark: 60%).
- ✓ Regels handhaven: de school treedt goed op tegen pesterijen vindt 91% (benchmark: 68%) en de schoolregels worden eerlijk toegepast door de schoolleiding vindt 83% van de leerlingen (benchmark: 72%). 78% is van mening dat de controle op afwezigheid en te laat komen goed is geregeld (benchmark: 78%).
- ✓ Back office: 55% van de leerlingen is van mening dat de roosterwijzigingen op tijd worden doorgegeven (benchmark: 51%); volgens 55% van de leerlingen worden er soms dingen beloofd die niet waargemaakt worden (benchmark: 52%).

Voor ons verzuimbeleid verwijzen wij u naar www.hlz.nl onder de knoppen "Ouders" en "Leerlingen": Hoe te handelen bij verzuim en naar de bijlage bij Ouderbrief 1 11-12.

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 2730 3500 GS Utrecht

02AR

Hervormd Lyceum Zuid
Brahmsstraat 7
1077 HE Amsterdam

Locatie Utrecht

Park Voorn 4
Postbus 2730
3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Contact

F. van Soest
secretaris hoofdinspecteur

T (088) 669 60 60
F (088) 669 60 50
d.mattijssen@owinsp.nl

Onze referentie

H3172789

Uw referentie

Datum 12 oktober 2011

Betreft Samenwerking Inspectie van het Onderwijs en grote vier gemeenten bij de aanpak van verzuim en voortijdig schoolverlaten

Geacht college, geachte directie,

In deze brief informeer ik u over de manier waarop de Inspectie van het Onderwijs per 1 januari 2012 gaat samenwerken met uw gemeente om schooluitval tegen te gaan. Ik ga in op de wijziging van de Leerplichtwet 1969, de samenwerkingsovereenkomsten tussen gemeenten en de werkwijze die de inspectie en gemeenten met een samenwerkingsovereenkomst hanteren.

Inleiding

De bestrijding van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig school verlaten (VSV) is een van de speerpunten van het kabinetsbeleid. Sinds de start van 'Aanval op schooluitval' is het verzuim en het verlaten van de school of instelling zonder startkwalificatie afgenomen. Dit is te danken aan de bijdragen van scholen, gemeenten en de inspectie op dit terrein.

Voor het terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim en VSV ligt de eerste verantwoordelijkheid bij de ouders/verzorgers en (vanaf hun twaalfde jaar) bij de leerling zelf. Zij dienen zich te houden aan de leer- en kwalificatieplicht, zoals omschreven in de Leerplichtwet 1969 (artikelen 2 t/m 4 van de Lpw). Wanneer een leerling onderwijs ongeoorloofd verzuimt, heeft het hoofd van de school of onderwijsinstelling de plicht dit te melden aan burgemeester en wethouders van de gemeente (artikelen 21 en 21a van de Lpw).

Wijziging Leerplichtwet 1969

Vanaf 1 januari 2012 treedt de gewijzigde Leerplichtwet 1969 in werking.

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969 was tot nu toe geheel een taak van de gemeenten, alsook onderdeel van het kwaliteitstoezicht op scholen door de inspectie. Door de wijziging van de Leerplichtwet 1969 wordt het toezicht op naleving van de Leerplichtwet 1969 door het hoofd van de school of instelling belegd bij de inspectie. Daarnaast worden onder meer de volgende veranderingen doorgevoerd:

Locatie Utrecht

Datum

12 oktober 2011

Onze referentie

H3172789

- De meldtermijnen voor langdurig ongeoorloofd verzuim worden geharmoniseerd tot een termijn van vier weken. Dit valt onder het regime van de Leerplichtwet 1969 en de RMC-wetgeving in de onderwijswetten. De meldtermijn van de Leerplichtwet is per 1 augustus 2009 al vereenvoudigd en geharmoniseerd tot een termijn van totaal zestien uur ongeoorloofd verzuim in een periode van vier opeenvolgende lesweken. (Bij voortdurend ongeoorloofd verzuim meldt de school iedere keer wanneer bij dezelfde leerling weer zestien uur verzuim optreedt. Dit gebeurt tenminste eenmaal per week.)
- Scholen worden verplicht hun verzuimbeleid op te nemen in de schoolgids dan wel de onderwijsovereenkomst, afhankelijk van de onderwijssector.
- De strafrechtelijke strafbepaling jegens 'hoofden' van scholen wordt vervangen door een bestuurlijke boete. De bestuurlijke boete bedraagt maximaal €1.000,- per overtreding, met een maximum van €100.000,- per schooljaar.

Samenwerking tussen gemeenten en Inspectie van het Onderwijs

De wetswijziging is aanleiding geweest voor de inspectie om in overleg te treden met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Ingrado, de Landelijke Vereniging Leerplichtambtenaren en de grote vier gemeenten. Gemeenten kunnen met de inspectie een samenwerkingsovereenkomst afsluiten om een goede invulling te geven aan de uitvoering van de gewijzigde Leerplichtwet 1969.

Bij gemeenten zonder samenwerkingsovereenkomst kunnen LPA net als voorheen, op ieder moment een signaal over verzuim afgeven bij de inspectie van het onderwijs. Deze signalen worden apart belicht en zo nodig onderneemt de inspectie actie. Zo niet, dan worden deze signalen in de signalenbox van de betreffende school bewaard en behandeld bij het bestuursgesprek van de inspectie.

De vier grote gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en binnenkort Utrecht hebben ervoor gekozen een samenwerkingsovereenkomst met de inspectie van het onderwijs af te sluiten, om het verzuim en voortijdig schoolverlaten gezamenlijk aan te pakken. Wanneer een LPA van uw gemeente, als een van de vier grote gemeenten, een signaal bij de inspectie afgeeft volgt meteen actie. Per sector zijn contactpersonen aangewezen die de signalen behandelen en direct contact met uw school/instelling opnemen. In gezamenlijk overleg tussen deze vier gemeenten en de inspectie is een werkwijze opgesteld als uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst.

Het toezicht op ouders en leerlingen blijft volledig in handen van burgemeester en wethouders. De leerplichtambtenaar (LPA) voert dit toezicht uit. De LPA controleert het verzuim van leerlingen en de wijze waarop de school het verzuim heeft vastgelegd, heeft gemeld en heeft aangepakt. Hij of zij heeft daartoe toegang tot de administratie van de school.

Locatie Utrecht

Het toezicht op naleving van de Leerplichtwet 1969 door de hoofden van scholen of instellingen valt met ingang van de wetswijziging onder de verantwoordelijkheid van de inspectie.

Datum

12 oktober 2011

Onze referentie

H3172789

Werkwijze van uw gemeente en Inspectie van het Onderwijs vanaf 2012

Zoals ik hierboven heb aangegeven, controleert de LPA het verzuim van leerlingen en de wijze waarop de school het verzuim heeft vastgelegd, heeft gemeld en heeft aangepakt.

De samenwerking tussen uw gemeente en de Inspectie van het Onderwijs kent een rolverdeling die intensiever wordt naar gelang een school niet voldoet aan de wettelijke bepalingen.

Wanneer bij controle door de LPA het verzuimbeleid en de uitvoering daarvan op een school of instelling voldoet, blijft de inspectie buiten beeld. Wanneer uit de gegevens van de school blijkt dat de aanpak van het verzuim niet in overeenstemming is met de verplichtingen uit de Leerplichtwet 1969, zal de LPA de signaleringsrol richting de inspectie vervullen door deze te informeren.

Eerste signalering

Als de LPA op een school, instelling of opleiding (hierna: school) tekortkomingen constateert in de naleving van de Leerplichtwet, informeert hij de school over de wettelijke bepalingen bij schoolverzuim.

Na het onderzoek stuurt de LPA een rapport met zijn bevindingen aan het hoofd van de school. In het kader van hoor en wederhoor heeft deze tien werkdagen om op het rapport te reageren. Vervolgens stelt de LPA het definitieve rapport op en start hij een dossier van de school. In deze fase vindt *geen* melding aan de inspectie plaats.

Tweede signalering

Na (minimaal) drie maanden beoordeelt de LPA of de school de eerder geconstateerde tekortkomingen heeft weggewerkt. Er zijn twee scenario's:

1. **De school voldoet aan alle wettelijke bepalingen.** De LPA maakt een aantekening in het dossier van de school en sluit het dossier. De school ontvangt hiervan een rapport en krijgt tien werkdagen om te reageren. Vervolgens stelt de LPA het definitieve rapport op.
2. **De school voldoet niet aan de wettelijke bepalingen.** De LPA spoort de school aan alsnog te voldoen aan de bepalingen. Tevens geeft hij aan dat hij de inspectie informeert indien de school wederom niet aan de bepalingen voldoet. De school ontvangt een rapport en kan hierop binnen tien werkdagen reageren. Het definitieve rapport wordt opgenomen in het dossier van de school, met de schriftelijke stukken die het rapport onderbouwen.

Derde signalering

Minimaal drie maanden na de tweede signalering controleert de LPA of de school de eerder geconstateerde tekortkomingen heeft weggewerkt. Hij brengt de school

Locatie Utrecht

op de hoogte dat bij als de school niet voldoet aan de bepalingen van de wet, de inspectie wordt gesignaleerd en er de kans bestaat op een boete. Ook nu zijn er weer twee scenario's mogelijk:

Datum

12 oktober 2011

Onze referentie

H3172789

1. **De school voldoet aan alle wettelijke bepalingen** De LPA maakt een aantekening in het dossier van de school en sluit het dossier. De school ontvangt hiervan een rapport en krijgt tien werkdagen om te reageren. Vervolgens stelt de LPA een definitief rapport op.
2. **De school voldoet niet aan de wettelijke bepalingen.** De LPA meldt de situatie bij de Inspectie van het Onderwijs en stuurt de inspectie een kopie van het dossier. De schoolleiding wordt door de LPA geïnformeerd over de melding, ontvangt het rapport en heeft tien werkdagen om te reageren. Vervolgens stelt de LPA het definitieve rapport op.

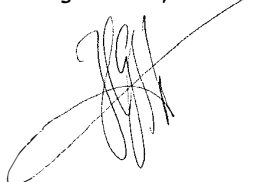
De inspectie hanteert de melding als een urgent signaal en start het officiële toezicht- en handhavingstraject. Ze beoordeelt het dossier van de school¹. Er zijn nu twee situaties denkbaar:

1. **Het dossier van de leerplichtambtenaar is compleet:** de inspectie legt een bestuurlijke boete op.
2. **Het dossier is niet volledig:** de inspectie verzoekt de LPA het dossier aan te vullen. Wanneer het dossier nog steeds niet compleet is, voert de inspectie zelf onderzoek uit. De school ontvangt hiervan een rapport en krijgt tien werkdagen om te reageren. Daarna stelt de inspectie een definitief rapport op. Indien de school nog immer niet voldoet aan de wettelijke verplichtingen volgt een bestuurlijke boete. De inspectie *kan* een brief met gelegenheid tot herstel sturen. De school komt onder geïntensiveerd toezicht en moet verbeteracties plegen. De inspectie informeert de LPA.

De tekst van de wijze van samenwerking tussen gemeenten en de inspectie, en de samenwerkingsovereenkomsten zelf kunt u lezen op de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

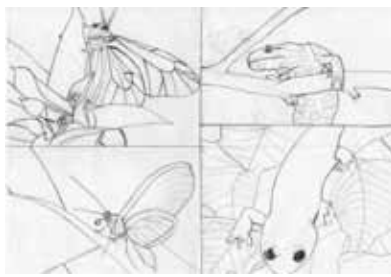
Drs. H.G.J. Steur
Hoofdinspecteur

Galerie

Hier treft u een selectie aan van praktijkwerk dat bij het vak tekenen is gemaakt in 2010-11.

Wilt u meer zien? Dat kan! Bezoek onze website:

www.hlz.nl > leerlingen > vakken en hun site > tekenen > praktijkwerk

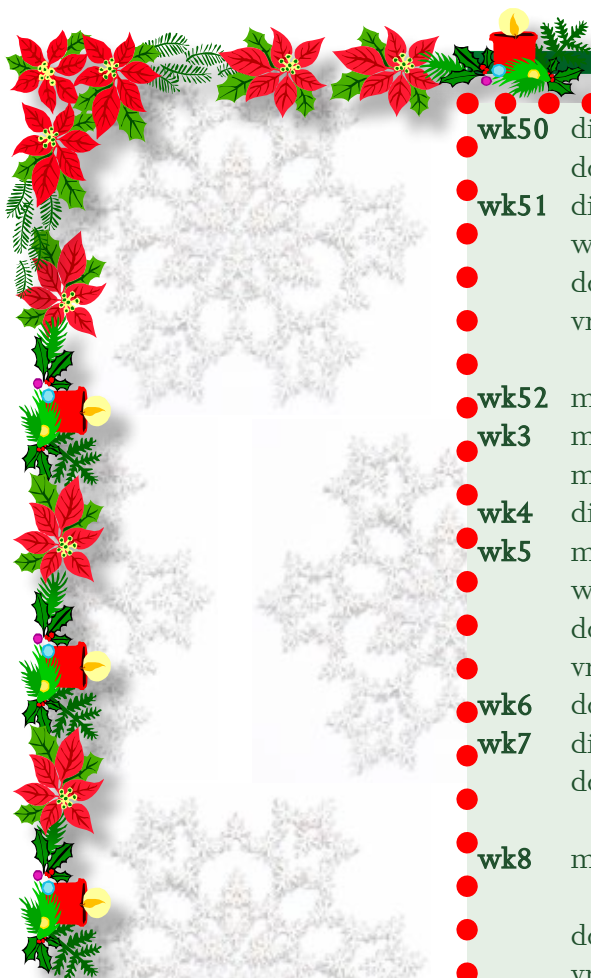
LINKS
Klas 3
Opdracht "Valentijnskaart"

BOVEN
Klas 3
Opdracht "Insectachtige"
Van boven naar beneden:
- ontwerpen in potlood
- zwart-wit ontwerp
- afdruk linosnede

RECHTS
Eindexamenwerk tekenen
praktijk 2011
Van boven naar beneden:
- Jesper van Tol, 5H
- Coco André de la Porte, V6
- Isabel Bronts, V6
- Annabelle van Dijk, V6

BELANGRIJKE DATA

wk50	di	13 dec	Ouderspreekavond alle leerjaren
	do	15 dec	Ouderspreekavond alle leerjaren
wk51	di	20 dec	Cultureel Kerstcafé, Aula
	wo	21 dec	Cultureel Kerstcafé, Aula
	do	22 dec	Kerstgala eindexamenleerlingen
	vr	23 dec	- Kerstviering klassen 1 en 2 om 10.30 uur - Kerstviering klassen 3 t/m 6 om 12.00 uur
wk52	ma	26 dec	t/m zo 8 jan KERSTVAKANTIE
wk3	ma	16 jan	t/m vr 20 jan SE-2 5H en 6V
	ma	16 jan	Wervingsavond 1
wk4	di	27 dec	Aanvragen herkansingen SE-2
wk5	ma	30 jan	t/m vr 3 feb TP-2 4H, 4V en 5V
	wo	01 feb	Klas 1 Badminton, 's middags les
	do	02 feb	Klas 2 Badminton, 's middags les
	vr	03 feb	Klas 3 Badminton, 's middags les
wk6	do	09 feb	Aanvragen herkansingen TP-2
wk7	di	14 feb	Wervingsavond 2
	do	16 feb	Info-avond profielkeuze V3 + mentoren, Aula en lokalen, 19.00-21.00 uur
wk8	ma	20 feb	Info-avond profielkeuze H3 + mentoren, Aula en lokalen, 19.00-21.00 uur
	do	23 feb	Driehoeksgesprekken n.a.v. TP-2 en SE-2
	vr	24 feb	t/m zo 4 mrt VOORJAARSVAKANTIE
wk10	wo	07 mrt	t/m vr 9 mrt Uitwisseling Munster V5 met Duits (hier)

VERANTWOORDING
omslagfoto's
Claire Jonkman
pagina 2, 3 (onderaan), 5 (onderaan) en 20 foto's
Merijn van der Meer
pagina 3 (bovenaan) website Rode Kruis
pagina 3 graphics Volker Keijsper
pagina 4 pasfoto schoolfotograaf
pagina 5 (bovenaan) foto onbekend
pagina 5 graphics Volkert Keijsper
pagina 7 en 8 foto's en graphics onbekend
pagina 9 foto's website CYB
pagina 10 t/m 17 graphics onbekend
pagina 18 foto's Volkert Keijsper
eindredactie & vormgeving Volkert Keijsper

Wensboom in de benedenhal van het HLZ.